

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

Випуск 2

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Умань – 2018

*Збірник наукових праць
затверджено постановою Президії ВАК України
16 грудня 2009 р. № 1-05/6 перелік 4 (Бюлетень ВАК № 1, 2010 р.)
та перереєстровано 12 травня 2015 р. № 528
як наукове фахове видання щодо публікації наукових
досліджень з галузі педагогічних наук. Засновник: Уманський
державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Реєстраційне свідоцтво: КВ № 7095.*

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 30 жовтня 2018 р.).*

3 41 Збірник наукових праць Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини /
[гол. ред.: М. Т. Мартинюк]. Умань: ВПЦ «Візаві»,
2018. Вип. 2. 290 с.

До збірника входять статті, у яких розглядаються актуальні
проблеми вдосконалення освітнього процесу середньої і вищої школи;
окреслюються шляхи фахового зростання майбутніх фахівців у процесі
професійної підготовки; компетентнісний підхід до сучасної навчальної та
виховної практики; висвітлюються результати наукових досліджень у
галузі педагогічних наук. Автори опублікованих матеріалів несуть повну
відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних
даних, імен власних та інших відомостей.

**РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ЗБІРНИКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ УМАНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

*Головний редактор: Мартинюк М. Т. – доктор педагогічних наук, професор Уманського
державного педагогічного університету імені Павла Тичини, академік НАПН України.*

Члени редакційної ради:

*Безлюдний О. І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини.*

*Заступник головного редактора: Браславська О. В. – доктор педагогічних наук, професор
кафедри географії та методики її навчання Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини.*

*Відповідальний секретар: Балдинюк О. Д. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини.*

Члени редколегії:

*Авраменко О. Б. – доктор педагогічних наук, професор кафедри техніко-технологічних
дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Гедзик А. М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри технологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Григоренко Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики
її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Грітченко А. Г. – доктор педагогічних наук, професор кафедри техніко-технологічних
дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Заболотна О. А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри іноземних мов Уманського
державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Загоруйко Л. О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Уманського
державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Коберник О. М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Коваль В. О. – доктор педагогічних наук, професор кафедри української мови та методики
її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Коляда Н. М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені
Павла Тичини;*

*Кочубей Т. Д. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Кузь В. Г. – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти Уманського
державного педагогічного університету імені Павла Тичини, академік НАПН України;*

*Пашенко Д. І. – доктор педагогічних наук, професор Комунального вищого навчального
закладу Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»;*

*Совгіра С. В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри хімії, екології та методики їх
навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Тищенко Т. М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики
її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;*

*Ткачук С. І. – доктор педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти та
технологій за профілями;*

*Топузов О. М. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту педагогіки
НАПН України.*

© УДПУ імені Павла Тичини, 2018

ЗМІСТ

Андрощук Людмила

- Етапи розвитку хореографічно-педагогічної освіти
в Херсонському державному університеті 7

Бей Ірина

- Формування позитивної мотивації студентів до
використання проектних технологій у майбутній
професійній діяльності вчителя іноземної мови 17

Бондаренко Анна

- Витоки становлення і розвитку учительських
інститутів у системі вищої педагогічної освіти України 26

Борисенко Олександра

- Проблема термінологічної визначеності щодо
забезпечення якості освіти в іноземних дослідженнях 36

Голуб Надія, Голуб Володимир

- Формування природничих понять у дітей з
мовленнєвими порушеннями при вивченні
природознавства 46

Дмитрук Лілія

- Професійна мовнокомунікативна компетентність
майбутнього фахівця медичної галузі 59

Єрошенко Олена, Щербіна Інна

- Розвиток англійської фонетичної компетенції
у вокальному виконавстві: методичний дискурс 66

Завидівська Ольга

- Особливості формування здоров'яорієнтованої
свідомості майбутніх менеджерів 79

Заїка Оксана

- Розвиток графічної грамотності у майбутніх
вчителів математики 89

Караманов Олексій

- Організація педагогічно-просвітницької
діяльності музеїв у взаємодії із закладами
позашкільної освіти в Україні 99

Карпенко Олена, Ночовка Ольга

- Історичний контур філософської рефлексії музики 108

Клепар Марія

- Організація наукової діяльності студентів-
міжнародників у закладах вищої освіти України 119

Кобилянська Тетяна

- Типологія сімей за різними ознаками 131

Кравченко Андрій

- Навчання різних аспектів іноземної мови
на засадах диференційованого підходу:
стан дослідженості 143

Моргай Лілія

- Особливості роботи соціального працівника
з людьми похилого віку 157

Нестуля Світлана

- Компетентнісний підхід до формування лідерської
компетентності майбутніх бакалаврів з менеджменту
в університеті 166

Овчиннікова Любов

- Педагогічні умови формування стилю управління
мистецько-педагогічним колективом у майбутніх
учителів музики 177

Павелків Катерина

- Філософія діалогу як методологічна основа
іншомовної підготовки майбутніх фахівців
соціальної сфери в умовах університету 185

Пантюхов Борис

- Актуалізація досвіду патріотичного виховання
курсантів військових закладів вищої освіти в
сучасних умовах 197

Підлісний Євген

- Особливості фахової підготовки майбутніх бакалаврів економіки в контексті формування у них правової культури 211

Самодумська Олена

- Змістова складова сучасної неформальної освіти дорослих 224

Семенчук Василь

- Кітчеві пісні в контексті дослідження основних закономірностей розвитку регіонального музичного фольклору 233

Шевцова Лариса

- Формування компетентнісного підходу в майбутніх учителів української мови 244

Шевчук Оксана

- Основи цілісного гармонійного розвитку особистості майбутніх соціальних працівників у процесі професійної підготовки 254

Шкарбан Інна

- Інформаційно-комунікаційні технології в особистісно орієнтованій навчальній діяльності вчителя на практичних заняттях з іноземної мови у вищій школі 264

Шукалюк Галина

- Розвиток здоров'язбережувальної компетентності здобувачів професійної освіти на уроках охорони праці 272

Шумський Олександр

- Рефлексивний компонент готовності майбутніх учителів іноземних мов до лінгвосамоосвіти 282

DOI: 10.31499/2307-4906.2.2018.148987

УДК 37(09):378.4(477.72)ХДУ]:793.3

Людмила Андрущук,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри хореографії та художньої культури
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ХЕРСОНЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У статті розглянуто основні етапи розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Херсонському державному університеті (підготовчий, становлення та модернізації). У результаті дослідження: 1) проаналізовано еволюцію основних етапів розвитку спеціальності «Хореографія» в Херсонському державному університеті; 2) визначено роль танцювальних колективів та дитячої хореографічної школи для розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Херсонському державному університеті на всіх його етапах; 3) висвітлено діяльність кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету як центру культурно-творчої, методичної, науково-просвітницької діяльності регіону та України.

Ключові слова: хореографічно-педагогічна освіта, етапи розвитку, танцювальні колективи, навчально-методична діяльність, хореографічна спеціальність, кафедра хореографічного мистецтва, хореографічний фестиваль, конференція, дитяча хореографічна школа.

The preparatory stage connected with a rapid development of amateur choreographic art and formation of «Chubaryky» ensemble (1993) on the basis of the Tavriya Lyceum of Arts had been revealed. The formation of «Suzirya» dance ensemble (1993), amateur dance group «Ladovytsia» of the Youth Center of Kherson State Pedagogical University (1995), their creative repertoire, participation in festivals and contests of various levels had been described in the article.

Several stages of formation of Art and Pedagogical faculty of KSU in 1998 had been analyzed. It was noted that the training of choreography and artistic culture teachers had been started. Special attention was paid to the ensemble «Chubaryky». The mentioned ensemble was the basic educational and creative group of the Academic lyceum at KSU (1999). Ensemble «Suzirya» had been awarded the honorary title «The Group of Folk Art» (2001). It was noted that on the basis of the preparatory department of the Academic Lyceum at the KSU a choreographic school had been created (2001).

Інна Шкарбан,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови
Київського університету
імені Бориса Грінченка

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті окреслено тенденції ефективної організації особистісно орієнтованої навчальної діяльності вчителя, доведено пріоритет впровадження освітніх інформаційно-комунікаційних технологій, перевагами яких є особистісна спрямованість, інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання. Провідними у дослідженні визначено принципи всебічного гармонійного особистісного розвитку студентів відповідно індивідуальних інтелектуальних і психофізіологічних передумов, цінності особистості студента як суб'єкта навчання, професійного особистісного становлення в умовах створення оптимального навчального середовища.

Ключові слова: інтерактивність, інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійний електронний освітній ресурс, особистісно орієнтована навчальна діяльність.

The article highlights the actual formative tendencies of Information and Communication Technologies application during the practical classes of foreign language. Thus, interactivity, intensification of the learning process, feedback and, above all, personal orientation of educational activity is achieved. Research priority is given to the principles of the students' harmonious personality development in accordance with the individual intellectual and psycho-physiological features; the value of the individuality of every student treated as a subject of learning process; professional personality formation under the optimal learning environment coherent with contemporary level of information, social and professional development. The forward-looking character of education presents a challenge in determining the effectiveness of the professional competence formation by any high educational institution. Therefore, an authorized educational system based on Moodle platform allows increasing the foreign language proficiency by combination of classical teaching materials (theoretical, practical, and controlling) with modern cloud information and communication technologies. The development of the student's

individuality, which involves the formation of cognitive abilities for the implementation of self-education, reflection and self-assessment, depends on systematic formation of the main functional components of professional activity: gnostic, communicative, creative and organizational. Practical application of interactive communication learning technologies proved a steady increase of cognitive students' activity, the formation of an active subjective position and personal reflection, competitive communication skills through the awareness of inclusiveness in general work, the skills of self-analysis and self-analysis in the process of group interaction; the formation of a high motivational readiness.

Keywords: interactivity, information and communication technologies, multimedia electronic educational resource, personality oriented educational activity.

Нова філософія сучасної іншомовної освіти вимагає здійснення практичної іншомовної комунікативної діяльності, наділеної виховним, освітнім і розвивальним потенціалом впливу на становлення особистості. Функція самоосвіти є однією з визначальних для сьогодишнього стану розвитку іншомовної освіти. Як зазначає О. Я. Савченко, умовою і результатом інноваційного типу навчання має бути сформованість бажання та здатності самостійно вчитися, шукати у різних джерелах інформацію, переробляти її, виокремлювати нове, істотне, освоювати уміння діяти, прагнути до творчості й саморозвитку [7, с. 546].

Виконання таких дій забезпечує дослідницька функція, що відповідно до особистісно орієнтованого підходу насамперед виявляється у здатності сприяти формуванню в студентів умінь самостійно створювати і добирати способи засвоєння навчального матеріалу відповідно до своїх індивідуальних інтелектуальних і психофізіологічних можливостей.

Проблема індивідуалізації навчання є предметом досліджень сучасних вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, С. Ю. Ніколаєвою досліджено особливості ефективної організації особистісно орієнтованої навчальної діяльності вчителя у мовному вищому закладі освіти, у монографії В. Г. Редька науково обґрунтовано авторський погляд на сучасний підручник з іноземної мови як поліфункціональний засіб навчання іншомовного спілкування, А. В. Хуторським визначено чинники особистісно-орієнтованого навчання, а саме: створення індивідуальних освітніх програм у межах курсу, право вибору індивідуального темпу навчання, розширення (випередження чи поглиблення) змісту навчальних курсів, у науково-практичних розвідках Д. Браун та І. С. Гаргальо проаналізовано практичні методи створення індивідуальних навчальних траєкторій. Йдеться про те, що психолого-педагогічний напрям досліджень (О. Я. Бабанська, Н. М. Бібік, С. П. Бондар, О. В. Полякова, В. Г. Редько) утверджує необхідність формування «діяльнісного» стану

навчально-пізнавальної активності студентів, що характеризується прагненням власними зусиллями визначати нове і розглядати його в різних аспектах: прагнення до розумового напруження і вияву вольових зусиль у процесі оволодіння знаннями, уміннями, навичками, компетенціями; прагнення до самостійності з метою виконання проблемно-пошукових завдань. На відміну від традиційної побудови змісту освіти, що здебільшого орієнтований на досягнення інформаційного рівня, особистісно орієнтований підхід орієнтує на формування цілісного особистісного досвіду та ціннісно-смыслової оцінки у процесі навчання [5, с. 419].

Автори колективної монографії «Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців» Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр наголошують на тому, що різноманітність освітнього інформаційного середовища підвищує ефективність процесу навчання, оскільки враховує індивідуальні можливості, інтереси, нахили, суб'єктивний досвід студентів [2].

Мета статті полягає в окресленні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій ефективної організації особистісно орієнтованої навчальної діяльності вчителя на практичних заняттях з іноземної мови у закладі вищої освіти.

Завданнями дослідження є:

- аналіз педагогічних чинників реалізації особистісно орієнтованого підходу до навчання іноземної мови;
- дослідження сучасних методичних підходів щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій в особистісно орієнтованій навчальній діяльності вчителя на практичних заняттях з іноземної мови;
- визначення дидактичних принципів, цілей та практичних методів та прийомів організації особистісно орієнтованої інтерактивної іншомовної комунікативної взаємодії.

Особистісно орієнтоване навчання у вищій школі ґрунтується на принципах пріоритету всебічного гармонійного особистісного розвитку студентів відповідно індивідуальних інтелектуальних і психофізіологічних передумов, безумовної цінності студента як суб'єкта навчального процесу, професійного особистісного становлення, врахування індивідуального досвіду, потреби в самореалізації, самовизначенні, саморозвитку.

Актуальним з огляду психолого-педагогічного напрямку дослідження є завдання формування потреби в знаннях і створення відповідних умов для саморозвитку [5, с. 74]. Гасло «від навчання – до самонавчання» стає провідною ідеєю багатьох наукових розвідок, оскільки на початку ХХІ століття окреслилися об'єктивні передумови, пов'язані з впровадженням інформаційних технологій у всі сфери життєдіяльності людини, де основним видом діяльності є робота з інформацією «один на

один», перш за все, шляхом самонавчання.

На сьогодні інформатизація суспільства є глобальним соціальним процесом, особливість якого полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в сфері суспільного виробництва є збирання, нагромадження, продукування, обробка, зберігання, передавання та використання інформації. Одним із важливих напрямків розвитку інформатизації освіти у цьому аспекті є нові інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), перевагами яких є інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотний зв'язок і, зокрема, особистісна орієнтація навчальної діяльності. Сучасні ІКТ, підвищуючи якість навчання й освіти, дають змогу людині успішніше й швидше адаптуватися до навколишнього середовища у постійному вирі інформаційного оновлення.

За допомогою мережевих засобів ІКТ відкривається можливість широкого доступу до навчально-методичної і наукової інформації, організації оперативної консультативної допомоги, моделювання науково-дослідної діяльності, проведення віртуальних навчальних занять з іноземної мови у реальному режимі часу. Виникнення та розвиток інтелектуальних навчальних систем – це технологія, особливістю якої є моделювання процесу навчання, використання розвитку динамічної бази знань; автоматичний підбір раціональної стратегії навчання для кожного, хто навчається, автоматизований облік нової інформації, що поступає до бази даних [2, с. 42]. Досконалі комп'ютери, розвиток та удосконалення комп'ютерних засобів дозволило широко використовувати в навчальному процесі технологію мультимедіа, системи віртуальної реальності, авторизовану навчальну систему.

Авторизована навчальна система на основі гіпертекстової технології дозволяє підвищити засвоєння навчального матеріалу з іноземної мови, оскільки вона включає комплекс навчально-методичних матеріалів (демонстраційні, теоретичні, практичні, контролюючі) і комп'ютерні програми, які керують навчальним процесом. Використання динамічного гіпертексту надає можливість провести діагностику студентів та обрати один із оптимальних рівнів вивчення теми та навчання іноземної мови в цілому. Крім цього, гіпертекстові технології широко використовуються в створенні електронних видань та їх тиражуванні.

Наприклад, реалізація вищезазначених можливостей ІКТ дозволяє організувати наступні види діяльності на практичних заняттях з іноземної мови:

- реєстрація, збирання, накопичення, збереження, обробка інформації про об'єкти, що вивчаються, явища, процеси, передача значних обсягів інформації;
- інтерактивний діалог, який відкриває можливість задавати питання у довільній формі з використанням «ключового» слова,

забезпечуючи можливість вибору змісту навчального матеріалу, режиму роботи.

Водночас йдеться про набуття студентами інформаційно-комунікаційної компетентності – здатності індивіда розв'язувати навчальні, побутові, професійні задачі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій [2, с. 72].

Серед основних завдань сучасної освіти головним є завдання розвитку особистості студента, яке передбачає формування його здібностей до здійснення самоосвіти, самостійного навчання, виховання, рефлексії власної діяльності. З цією метою в процесі навчання студента у закладі вищої освіти необхідно сформувати систему професійно значущих якостей, основних функціональних компонентів професійної діяльності: гностичний, проектувальний, конструктивний, комунікативний та організаторський.

За об'єктивних причин, тимчасових обмежень у межах аудиторних занять ці якості не завжди можуть бути сформовані. Тому важливим елементом педагогічної діяльності у закладі вищої освіти є «навчити студента навчатися», що є необхідним для ефективної організації самостійної та позааудиторної роботи студентів, що сприятиме: розширенню, закріпленню та поглибленню знань, одержаних в аудиторії; активному одержанню нових знань; розвитку творчого підходу до розв'язання поставлених проблем; прояву індивідуальності студента; формуванню практичних навичок у розв'язанні ситуаційних задач.

Аналіз прийомів активізації навчання задля створення інтерактивних методик навчання дозволив виділити основні характеристики інтерактивного навчання як діалогового спілкування і виокремити технології інтерактивного навчання, яке може здійснюватись на практичних заняттях іноземної мови у таких формах: праця в парах; ротаційні трійки; карусель; робота в малих групах; акваріум; незавершена пропозиція, мозковий штурм; броунівський рух; дерево рішень; дискусія, дебати та ін. Усі ці форми ефективні за умови обговорення проблеми.

З'ясовано, що використання в роботі технологій інтерактивного навчання сприятиме: розвитку особистої рефлексії; усвідомленню включеності в загальну роботу; становленню активної суб'єктивної позиції в навчальній діяльності; розвитку навичок спілкування; підвищенню пізнавальної активності; формуванню навчальної групи як групової спільноти; підвищенню пізнавального інтересу; розвитку навичок аналізу і самоаналізу в процесі групової рефлексії; формуванню мотиваційної готовності до міжособистісної взаємодії.

Інтерактивні технології навчання є саме такою організацією процесу навчання, в якому студенту неможливо не брати участь у колективному, взаємодоповнюючому, заснованому на взаємодії всіх його учасників

процесі навчального пізнання. Методи інтерактивного навчання захоплюють студентів, пробуджують в них інтерес та стимулюють мотивацію, навчають самостійності в розумовій діяльності.

У практичній діяльності на заняттях іноземної мови ефективним є використання гіпертекстових технологій на етапі сприйняття та осмислення нового матеріалу, презентаційні, у свою чергу, надають можливість оптимально представляти матеріал. Сучасні студенти все більше черпають інформацію з Інтернету. Йдеться про переважання процесів сприйняття динамічного візуального ряду, гіпертексту із вбудованою системою ракурсного інформаційного охоплення, а не традиційно статичного тексту. Динаміка презентаційного представлення мовного матеріалу на практичних заняттях з іноземної мови задається педагогом. Останній чинник залежить, у першу чергу, від рівня підготовки аудиторії до засвоєння матеріалу, а також від темпу роботи на занятті. Логіка представлення задається викладачем. Власне, метою гіпертексту є встановлення та підтримка різноманітних зв'язків між різними елементами. У цьому сенсі гіпертекст – це нескінченна множинність поширення текстів визначеної тематики, аргументованих точок зору, візуального чи звукового ряду сукупних повідомлень. Сучасна електронна енциклопедія, окрім текстової інформації, фотографій містить звукозаписи, музичний супровід і відеограми. Модель енциклопедії дотримується наступних принципів: свобода переміщення за текстом; стислий (реферований) виклад інформації; необов'язковість суцільного читання тексту; довідковий характер інформації; використання перехресних посилань.

У ВікіВікі реалізована радикальна модель колективного гіпертексту, коли можливість створення і редагування будь-якого запису можлива кожним членом мережевої спільноти. Тому Вікі – найбільш перспективний засіб для колективного написання гіпертекстів, тобто сучасної електронної дошки, на якій може писати ціла група. Йдеться про спільне створення документів, презентацій, есе та інших творів; спільне створення мережних відгуків або рецензій на студентські роботи; створення анотацій, коментарів, зауважень до тексту; створення бібліотеки прикладів, порад, посилань на навчальні матеріали; розповсюдження інформації, обмін інформацією між студентами.

Комбінування різних видів подання відомостей на одному носіїві використовується для мультимедійного навчання, оскільки саме такий метод сприяє кращому запам'ятовуванню, розумінню та усвідомленню матеріалу. Сучасний викладач має створювати якісний мультимедійний контент за допомогою сучасних хмарно-орієнтованих сервісів.

Серед хмарно-орієнтованих сервісів для створення сертифікованого навчального мультимедійного електронного освітнього ресурсу на базі

Moodle платформи на практичних заняттях з іноземної мови застосовано:

1. Сервіси збереження мультимедійних файлів: YouTube (<http://youtube.com/>) – середовище для редагування та публікації відеозаписів з можливістю коментування, Google документи (<https://drive.google.com/>) – безкоштовний онлайн-офіс, що включає в себе текстовий, табличний процесор і сервіс для створення презентацій, а також інтернет-сервіс хмарного зберігання файлів з функціями файлообміну.

2. Блог з метою оперативного обговорення актуальних проблем, швидкого зворотного зв'язку, отримання нових відомостей/знань; коментування, посилання на додаткові веб-ресурси, онлайн дискусії, онлайн опитування, рефлексія, організація колективної роботи (<http://blog.com>, <https://www.blogger.com>, <http://www.livejournal.com>, <http://www.liveinternet.ru>, <http://www.diary.ru> тощо).

3. Презентації та публікації: Moovly (<https://www.moovly.com/>), Powtoon (<http://www.powtoon.com/>) – сервіси для створення анімованих презентацій, Prezi (<https://prezi.com/>) – сервіс для створення нелінійних презентацій.

4. Тести, опитувальники: Google форма (<https://sites.google.com/google-forma>) – сервіс створення опитувальників.

5. Карти знань: MindMeister (<https://www.mindmeister.com/ru>) – мережевий сервіс, зручний інструмент для відображення процесу мислення та побудови схем.

6. Інформаційна графіка або інфографіка – графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації (сервіси для створення інфографіки: Vizualize, Developers, Easel.Ly, Piktochart, Infogr.am, Visual.Ly тощо) [1].

Отже, інтерактивність як провідна властивість ІКТ у навчальному процесі, сприяє оптимально ефективній реалізації дидактичних властивостей: особистісної орієнтованості, комунікативності, адаптивності, продуктивності, креативності.

Провідною рисою інформаційного суспільства XXI століття є перетворення інформації в один із головних виробничих ресурсів. Тому фахова компетентнісна готовність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій є необхідною передумовою впровадження нового контенту у зміст освіти.

Серед емпірично досліджених особистісно орієнтованих форм інтерактивної взаємодії студентської групи на практичних заняттях з іноземної мови виділено проектну роботу, оскільки при створенні мультимедійного ресурсу повною мірою відбувається реалізація особистісно орієнтованого підходу до навчання, інтерактивної комунікативної взаємодії групи, ефективне формування навичок комунікативної діяльності на всіх етапах створення продукту. Участь у проекті сприяє

набуттю студентами нових знань, умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності, встановлення предметних та міжпредметних зв'язків.

Подальші розвідки мають бути зосереджені на практичній розробці сучасних ІКТ в освітній галузі, оскільки саме мультимедійні хмарно-орієнтовані сервіси забезпечують удосконалення й постійне оновлення контенту навчально-виховного процесу, доступність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Стрімкий розвиток ІКТ, упровадження їх у різні види діяльності вимагають нових підходів до їхнього використання та вдосконалення задля підвищення ефективності навчального процесу з метою організації особистісно орієнтованої навчальної діяльності. Виходячи з цього, використання у навчальному процесі тимчасової інтерактивності, порядкової інтерактивності, змістовної інтерактивності чи творчої мотивує студентів вищих навчальних закладів до пошукової когнітивної діяльності, сприяє інтелектуально-емоційному розвитку їхньої особистості й професійному становленню, що є необхідною передумовою підвищення якості освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вембер В. П., Бучинська Д. Л. Сучасні типи навчального відео та особливості їх використання у навчальному процесі. *Освітнологічний дискурс*. 2016. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/14069/>
2. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Козяр М. М. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С. Львів: СПОЛОМ, 2012. 502 с.
3. Кадемія М. Ю., Козяр М. М., Рак Т. С. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: словник глосарій. Львів: СПОЛОМ, 2011. 327 с.
4. Педагогічні технології у безперервній професійній освіті / за ред. С.О. Сисоевої. Київ, 2001. 502 с.
5. Редько В. Г. Конструювання змісту шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика: монографія / В. Г. Редько. Київ: Педагогічна думка, 2017. 618 с.
6. Редько В. Г. Тенденції конструювання змісту шкільних підручників з іноземних мов для профільної школи. *Пріоритетні напрями формування у студентів вищих навчальних закладів професійної інішомовної компетентності*. Чернігів: Чернігівський держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шовченка, 2009. С. 41–48.
7. Савченко О. Я. Теоретичні підходи до визначення якості шкільної освіти. *Педагогіка і психологія*. 2007. № 3. С. 2–6.